नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

करदाता सेवा कार्यालय भोजपुर, भोजपुर

कर सम्बन्धी जानकारी -२०८१

"स्वच्छ, पारदर्शी र प्रविधिमैत्री कर प्रशासनः सामाजिक न्याय, आर्थिक समृद्धि र सुशासन"

१. **करः**

राज्य संचालनको आधारको रुपमा रहेको सरकारको आम्दानीको मुख्य स्रोत नै कर हो । नागरिकले प्रत्यक्ष लाभको आशा नगरी सरकार वा राज्यलाई कर तिर्ने गर्दछन् । यो नागरिकद्वारा राज्यकोषमा गरिने अनिवार्य योगदान हो ।

२. **आयकरः**

आय भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिले रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट प्राप्त गरेको आम्दानीलाई जनाउँदछ भने आय आर्जन गरेबापत ऐन बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने करलाई आयकर भनिन्छ ।

३. **मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT)**

कुनै पनि वस्तु तथा सेवाको उत्पादन देखि विक्रि वितरण सम्मका प्रत्येक चरणमा हुने मूल्य अभिवृद्धिमा लाग्ने करलाई मूल्य अभिवृद्धि कर भनिन्छ । यो वस्तु तथा सेवाको उपभोगमा लाग्ने अप्रत्यक्ष कर हो । नेपालमा १३% को एकल दरमा मु.अ. कर कायम गरिएको छ ।

४. **स्थायी लेखा नम्बर (PAN)**

करदाताको पहिचान गराउने स्थायी प्रकृतिको ९ अंकको संकेत नम्बर हो । कुनै पनि कारोबार, रोजगारी वा व्यवसायका लागि PAN अनिवार्य रहेको छ ।

५. **अन्तःशुल्कः**

स्वदेशमा उत्पादित तथा बिक्री वितरण एवं उपभोग गरिने वस्तु तथा सेवामा लगाइने शुल्क अन्तःशुल्क हो । यो मूलत मानव स्वास्थ्य एवं वातावरणीय स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पार्ने वस्तु तथा विलासिताका वस्तुहरुमा लगाउने गरिन्छ ।

६. **घरेलु मदिराको सम्बन्धमाः**

निजी उपभोगको लागि एकपटकमा ५ लिटरसम्म रक्सी र १० लिटरसम्म जाँड बनाउन सकिने (बर्षमा ६ पटक सम्म) यसरी रक्सी र जाँड बनाउने व्यक्तिले त्यसको सूचना अन्तःशुल्क अधिकृतलाई दिनुपर्छ ।

७. **व्यवसायिक PAN लिन आवश्यक कागजातहरुः**

- व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- स्वयम् करदाताको Biometric गर्नुपर्ने
- जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि/ घरबहाल सम्झौता
- कारोबार स्थलसम्म पुग्न सकिने नक्साको संकेत

८. **निकायको PAN लिन आवश्यक कागजातहरुः**

- सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको दर्ता प्रमाणपत्र
- अख्तियारनामा तथा माइनुटको प्रतिलिपि
- फर्म वा संस्थाको छाप
- प्रबन्धपत्र नियमावली वा विनियमको प्रमाणित प्रतिलिपि
- अगाडि दर्ता भए अघिल्लो आ.व. हरुको वित्तिय विवरण
- घर बहाल सम्झौता
- संचालक तथा साझेदारको व्यक्तिगत P-PAN
- कारोबार स्थलको पहिचान खुल्ने नक्सा

९. **आयकरको दरः**

डे ०१ — कारोबार रकम ३० लाखसम्म र करयोग्य आय ३ लाखसम्म भएका एकलौटी फर्मले अनिवार्य रुपमा भर्नुपर्दछ ।

- गाउँपालिका भित्रको लागि वार्षिक रु. २५००
- नगरपालिका भित्रको लागि वार्षिक रु. ४०००

डे ०२ — कारोबार रकम ३० लाख देखि १ करोड सम्म र करयोग्य आय १० लाख सम्म भएका एकलौटी फर्मले अनिवार्य रुपमा भर्नुपर्दछः

- ग्यास, चुरोट लगायतका ३% सम्म कमिशन वा मूल्य थप गरी वस्तुको कारोबार गर्नेलाई ३०-५० लाखसम्म कारोबार रकमको ०.२५%, ५० लाख देखि १ करोड रुपैयासम्म कारोबार रकमको ०.३%
- माथि उल्लेखित बाहेकको व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई ३० लाख देखि ५० लाखसम्म कारोबार रकमको १ प्रतिशत, ५० लाख देखि १ करोडसम्म ०.८ प्रतिशत
- सेवा व्यवसाय गर्ने व्यक्तिको कारोबार रकमको २%

डे ०३ विवरणः

- निकायको हकमा करयोग्य आयमा सामान्यत २५% लाग्ने
- एकलौटी फर्म/प्राकृतिक व्यक्तिको लागि करयोग्य आयमा क्रमशः १०, २०, ३० र ३६ % का दरले कर लाग्छ ।

१०. **आर्थिक ऐन २०८१ ले प्रदान गरेको छुट सम्बन्धी व्यवस्थाः**

करको दायरामा आउनेलाई छुटः

कुनै व्यक्तिले विगतमा कर लाग्ने आयआर्जन गरेको तर स्थाई लेखा नम्बर (PAN) नलिएको भए त्यस्तो व्यक्तिले स्थाई लेखा नम्बर लिई आ.व २०७८/७९ र २०७९/८० को बुझाउनुपर्ने आय विवरण र सो मा लाग्ने कर २०८१ फागुन मसान्तसम्म बुझाएमा सोमा लाग्ने शुल्क तथा ब्याज र सोभन्दा अघिका आय वर्षहरुको आय विवरण र सोमा लाग्ने कर, शुल्क तथा ब्याज मिनाहा हुनेछ ।

आय विवरण बुझाउन बाँकी करदातालाई छुटः

स्थाई लेखा नम्बर लिई आय विवरण बुझाउन बाँकी रहेको करदाताले आय विवरण, सो आय विवरण अनुसारको आयकर र सोमा लाग्ने ब्याजको २५ प्रतिशतले हुने रकम २०८१ फागुन मसान्तसम्म बुझाएमा सोमा लाग्ने शुल्क तथा बाँकी ब्याज मिनाहा हुनेछ ।

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने करदातालाई छुटः

२०८० साल असार मसान्त सम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताले आफूले बुझाउनु पर्ने कर विवरण, सो कर विवरण अनुसारको

मूल्य अभिवृद्धि कर र सो मा लाग्ने ब्याजको ५० प्रतिशतले हुने रकम २०८१ साल फागुन मसान्तभित्र बुझाएमा सो मा लाग्ने जरिवाना, थप दस्तुर तथा बाँकी ब्याज मिनाहा हुनेछ ।

११. मू.अ. करमा दर्ता हुनुपर्ने:

- वस्तुको हकमा वार्षिक कारोबार रकम रु. ५० लाख भन्दा बढि भएमा,
- सेवाको हकमा वार्षिक कारोबार रकम रु. ३० लाख भन्दा बढि भएमा,
- वस्तु तथा सेवाको मिश्रित कारोबारको हकमा वार्षिक कारोबार रकम रु. ३० लाख भन्दा बढि भएमा

१२. अनुमानित कर विवरण:

- कुनै आय वर्षमा किस्ता दाखिला गर्नुपर्ने प्रत्येक व्यक्तिले पौष मसान्त भित्र अनुमानित करको विवरण पेश गर्नुपर्ने
- समग्र किस्ताको रकम रु. ७५००।- भन्दा कम भएमा विवरण बुझाउनु नपर्ने
- अनुमानित कर विवरणको ९० प्रतिशत भन्दा कम हुने गरी किस्ता बुझाएमा ब्याज लाग्ने
- पौष मसान्तसम्म अनुमानित करको ४०%, चैत्र मसान्तसम्म ७०% र असार मसान्तसम्म अनुमानित करको १००% रकम बुझाउनुपर्ने ।

१३. E-TDS सम्बन्धमा:

- स्रोतमा करकट्टी गर्नुपर्ने, सोही कट्टी रकम महिना समाप्त भएको २५ दिन भित्रमा दाखिला तथा E-TDS गरिसक्नु पर्ने, अन्यथा समयमै दाखिला नभएमा १५% र TDS नगरेमा २.५% गरि जम्मा १७.५% जरिवाना लाग्ने ।

१४. E-Billing सम्बन्धमा:

- वार्षिक कारोबार रु १० करोड भन्दा बढि भएमा अनिवार्य E-Billing मा दर्ता गर्नुपर्नेछ साथै स्वैच्छिक दर्ता समेत गर्न सकिन्छ ।

१५. अन्तःशुल्क दर:

नगरपालिकामा स्वदेशी मदिरा मात्र बिक्रि गर्ने खुद्रा बिक्रेता	रु.११,०००
गाउँपालिकामा स्वदेशी मदिरा मात्र बिक्रि गर्ने खुद्रा बिक्रेता	रु. ६,०००
स्वदेशी मदिरा बोतल खोली बिक्रि वितरण गर्ने साधारण होटल, रेष्टुरेन्ट, बार, लज	रु. ६,०००
स्वदेशी तथा विदेशी मदिरा बिक्रि गर्ने खुद्रा बिक्रेता	रु.१५,०००
सुर्तिजन्य वस्तुको खुद्रा बिक्रेता	रु. ३,०००
सुर्तिजन्य वस्तुको थोक बिक्रेता	रु. १२,०००
मदिरा थोक बिक्रेता	रु. ३०,०००
मदिरा वितरक	रु. ४५,०००

नोटः *अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन, पैठारी, बिक्रि वा संचय गर्दा इजाजतपत्र लिनुपर्ने तथा प्रत्येक वर्षको साउन महिना भित्रमा नविकरण गरिसक्नुपर्नेछ । अन्यथा असोज, पुष, चैत्र र असार महिनामा क्रमशः २५, ५०, ७५ र १००% जरिवाना लाग्ने छ । (स्वयम् नवीकरण गर्न सकिनेछ)*

१६. व्यक्तिगत करको दर (आ.व. २०८०/८१)

एकल	दम्पत्ति	दर (%)
५ लाखसम्म	६ लाखसम्म	१
५-७ लाखसम्म	६-८ लाखसम्म	१०
७-१० लाखसम्म	८-११ लाखसम्म	२०
१०-२० लाखसम्म	११-२० लाखसम्म	३०
२०-५० लाखसम्म	२०-५० लाखसम्म	३६
५० लाख माथि	५० लाख माथि	३९

१७. करपाटि सम्बन्धमा:

VAT कारोबार गर्ने करदाताका लागि:

- **हरियो रंगको पाटिमा सेतो अक्षरमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गर्ने ।**

PAN कारोबार गर्ने करदाताका लागि:

- **पँहेलो रंगको पाटिमा कालो अक्षरमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गर्ने ।**

VAT मा दर्ता नगर्नुपर्ने करदाताका लागि:

- **सेतो रंगको पाटीमा रातो अक्षरमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गर्ने ।**

नोटः *करपाटिको लम्बाई ३० से.मि. र चौडाइ १० से.मि. हुनुपर्नेछ ।*

१८. दण्ड जरिवाना:

विवरण	जरिवाना रकम
दर्ता प्रमाणपत्र कारोबार स्थलमा सबैले देख्ने स्थानमा नराखेमा	रु.१,००० (पटकैपिच्छे)
तोकिए बमोजिम करपाटि नराखेमा	रु.२,०००
जाँच परीक्षणमा बाधा अवरोध गरेमा	रु.५,००० (पटकैपिच्छे)
बील बीजक नदिएमा	रु.१०,००० (पटकैपिच्छे)
बील बीजक नलिएमा	रु. १,००० (पटकैपिच्छे)
कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा	रु.१०,०००
खरिद बिक्रि खाता स्वय् प्रमाणित गरी नराखेमा	रु.१०,०००
इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु बिक्रि वा संचय गरेमा	रु.५,०००-१५,०००
रु. १०००० भन्दा बढिको ढुवानीमा कर बिजक साथमा नराखेमा	रु.१०,००० (पटकैपिच्छे)
कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा	रु.२०,००० (पटकैपिच्छे)
E-Billing को कार्यविधि पालना नगरेमा	रु. ५ लाख

नोटः *करदाताले आफ्नो कारोबारको आय विवरण प्रत्येक वर्षको साउन महिना देखि असोज मसान्त भित्रमा पेश गरिसक्नु पर्नेछ । अन्यथा शुल्क तथा जरिवाना लाग्ने छ ।*

सम्पर्कः

करदाता सेवा कार्यालय भोजपुर, भोजपुर

फोन नं. ०२९४२०६३३

कार्यालय प्रमुखः ९८५२०८०६३३

सूचना अधिकारीः ९८५२०७५६३३

इमेलः tso-bhojpur@ird.gov.np

आन्तरिक राजस्व विभाग

टोल फ्रिः १६६००१४००००